

МОНГОЛ УЛСЫН БОЛОВСРОЛ, СОЁЛ, ШИНЖЛЭХ УХААН, СПОРТЫН ЯАМ
АНАГААХЫН ШИНЖЛЭХ УХААНЫ ҮНДЭСНИЙ ИХ СУРГУУЛЬ

Гар бичмэлийн эрхтэй ©

БАТТУЛГЫН ЦЭНД

**ГЭМТЭЛ, СОГОГИЙН ӨВЧНИЙ ШАЛТГААНТ ХӨДӨЛМӨРИЙН
ЧАДВАР АЛДАЛТЫГ СУДАЛСАН ДҮН**

Е09120127 Шүүхийн анагаах ухаан

Анагаах ухааны магистрын зэрэг горилсон нэг сэдэвт бүтээл

Улаанбаатар хот

2018 он

МОНГОЛ УЛСЫН БОЛОВСРОЛ, СОЁЛ, ШИНЖЛЭХ УХААН, СПОРТЫН ЯАМ
АНАГААХЫН ШИНЖЛЭХ УХААНЫ ҮНДЭСНИЙ ИХ СУРГУУЛЬ

БАТТУЛГЫН ЦЭНД

**ГЭМТЭЛ, СОГОГИЙН ӨВЧНИЙ ШАЛТГААНТ ХӨДӨЛМӨРИЙН
ЧАДВАР АЛДАЛТЫГ СУДАЛСАН ДҮН**

Эрдэм шинжилгээний ажлын удирдагч:

Анагаах ухааны доктор М.Цэрэнбат

Эрдэм шинжилгээний ажлын зөвлөх:

Анагаах ухааны доктор Д.Нарансүх

Эрдэм шинжилгээний ажлын шүүмжлэгч:

Анагаах ухааны доктор, профессор П.Цэдэн

Улаанбаатар хот

2018 он

УДИРТГАЛ

Судалгааны ажлын үндэслэл

2016 оны байдлаар манай оронд хөдөлмөрийн чадвараа алдсан иргэдийн тоог нийт хүн амын тоотой харьцуулбал 3.6 хувийг эзэлж байгаа ба ердийн өвчин, ахуйн болон үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалсан өвчний улмаас хөдөлмөрийн чадвараа алдсаныг Эмнэлэг хөдөлмөрийн магадлах комисс тогтоож, тахир дутуугийн тэтгэврийг нь нийгмийн даатгал, нийгмийн халамжийн сангаас олгож байна. Хөдөлмөрийн чадвараа алдсан иргэдийн тоо жил ирэх тусам нэмэгдэж байна. Эдгээр иргэдэд зарцуулах тэтгэвэр, нөхөн олговрын хэмжээ 2012-2016 онд 158.9 тэрбумаас 252.4 тэрбум төгрөг болж 1.6 дахин өссөн. Улсын хэмжээнд нийт хөдөлмөрийн чадвараа алдсан иргэдийн 41 хувь нь хөдөлмөрийн чадвараа бүрэн, 59 хувь нь хөдөлмөрийн чадвараа хагас алдаж, сэтгэц ба зан үйлийн эмгэг, мэдрэлийн тогтолцооны өвчин, гэмтэл, согогийн өвчин, зүрх, судасны тогтолцооны өвчин, нүдний өвчин гэсэн 5 бүлэг өвчин хөдөлмөрийн чадвар алдалтын тэргүүлэх шалтгаан болж байна. Хөдөлмөрийн чадвараа алдсан хөдөлмөрийн насны 90 мянга гаруй иргэн байгаагаас зөвхөн 19 хувь нь хөдөлмөр эрхэлж байна.¹

Сонгинохайрхан дүүрэг нь 2016 оны байдлаар 315802 хүн амтай бөгөөд хөдөлмөрийн чадвараа алдсан иргэдийн тоог нийт хүн амын тоотой харьцуулахад 2.5 хувийг эзэлж байна. 2012-2016 онд хөдөлмөрийн чадвараа алдсан иргэдийн тоо өсөж, тэтгэвэрт зарцуулсан мөнгөн дүн 8.29 тэрбумаас 18.8 тэрбум төгрөг болж 2.3 дахин өссөн дүнтэй байна. Иймд хөдөлмөрийн чадвараа алдсан иргэдийг эмчлэн эрүүлжүүлж, хөдөлмөрийн чадварыг нь нөхөн сэргээх, ажил хөдөлмөр эрхлүүлэх, амьдралын чанарыг дээшлүүлэх, эрх зүйн орчныг боловсронгуй болгох шаардлагатай байна.

Манай орны хүн амын дунд тохиолдож буй хөдөлмөрийн чадвар алдалтын шалтгаан, нөхөн сэргээлт, ажил хөдөлмөр эрхлэлтийн талаар нийгэм хамт олонд чиглэсэн эрүүл мэндийн боловсрол олгох сургалт, бүтээлч ажил өрнүүлэхэд чиглэсэн суурь судалгаа хийгдээгүй байгаа нь бидний судалгааны үндэслэл болсон юм.

Судалгааны ажлын зорилго

Улаанбаатар хотын Сонгинохайрхан дүүргийн хүн амын дундах гэмтэл, согогийн өвчний шалтгаант хөдөлмөрийн чадвар алдалтыг судлах.

Судалгааны ажлын зорилт

1. Гэмтэл, согогийн өвчний шалтгаант хөдөлмөрийн чадвар алдалтын тархалт, нөлөөлж буй зарим хүчин зүйлийг судлах
2. Гэмтэл, согогийн өвчний шалтгаант хөдөлмөрийн чадвар алдалтын хувь, хугацаа тогтоолгосон байдлыг судлах

Судалгааны ажлын шинэлэг тал

Монгол улсын хэмжээнд анх удаа гэмтэл, согогийн өвчний шалтгаант хөдөлмөрийн чадвар алдалтын тархалт, шалтгаан, нөлөөлж буй зарим хүчин зүйлийг судалсан нь энэ талаар эрх зүйн орчныг сайжруулах ажлын үндэслэл болох ач холбогдлоороо шинэлэг юм.

Судалгааны ажлын практик ач холбогдол

Улаанбаатар хотын Сонгинохайрхан дүүргийн хүн амын дундах гэмтэл, согогийн шалтгаант хөдөлмөрийн чадвар алдалтыг судалснаар эмчлэн эрүүлжүүлэх, хөдөлмөрийн чадвар алдалтыг нөхөн сэргээх, эмнэлэг хөдөлмөрийн магадлалын ажлыг сайжруулахад чиглэсэн зөвлөмж гаргасанд судалгааны ажлын практик ач холбогдол оршино.

Судалгааны үр дүнг хэлэлцүүлсэн байдал

1. Судалгааны ажлын сэдэв, арга аргачлалыг АШУҮИС-ийн ЭЗБАС-ийн Эмгэг бүтэц, үйл судлалын тэнхмийн 2016 оны 04 дүгээр сарын 27-ны өдрийн хурлаар (протокол №15-16/31) батлуулсан.
2. Судалгааны ажлыг хийх ёс зүйн зөвшөөрлийг АШУҮИС-ийн Судалгааны ёс зүйн хяналтын хорооны 2016 оны 05 дугаар сарын 20-ны өдрийн хурлаар (№14/3/2016-14) авсан.
3. Судалгааны ажлын явцыг АШУҮИС-ийн БАС-ийн Эмгэг бүтэц, үйл судлалын тэнхмийн 2018 оны 01 дүгээр сарын 19-ний өдрийн хурлаар (№17-18/02) хэлэлцүүлж батлуулав.

4. АШУҮИС-ийн Судалгааны ёс зүйн хяналтын хорооны 2018 оны 04 дүгээр сарын 20-ны өдрийн хурлаар (№2018/Д-10) судалгааны явцад олон улсын болон манай оронд мөрдөгдөж байгаа судалгааны ажлын ёс зүйн дүрэм, журмуудыг зөрчөөгүй гэсэн дүгнэлт гарсан.
5. АШУҮИС-ийн БАС-ийн Эмгэг бүтэц, үйл судлалын тэнхмийн эрдэмтдийн зөвлөлийн 2018 оны 05 дугаар сарын 10-ны өдрийн хурлаар (№Path-18/04(21)) магистрын нэг сэдэвт бүтээлийн урьдчилсан хэлэлцүүлэгт орж, жинхэнэ хамгаалалтад орох шийдвэр гарсан.

Судалгааны ажлыг хэвлэн нийтлүүлсэн байдал

Эрдэм шинжилгээний өгүүлэл

1. Цэнд Б, Цэрэнбат М, Нарансүх Д. Хүн амын дундах хөдөлмөрийн чадвар алдалтыг судалсан дүн. Innovation сэтгүүл. 2017 №02 (11). 68-70.
2. Цэнд Б, Цэрэнбат М, Нарансүх Д. Улаанбаатар хотын Сонгинохайрхан дүүргийн хүн амын дундах гэмтэл согогийн шалтгаант хөдөлмөрийн чадвар алдалтыг судалсан дүн. Нийгмийн эрүүл мэндийн Эрин сэтгүүл. 2018 №12. 142-146.

Эрдэм шинжилгээний илтгэл

1. Цэнд Б, Цэрэнбат М, Нарансүх Д. “Хүн амын дундах хөдөлмөрийн чадвар алдалтыг судалсан дүн” НДЕГ-ийн дэргэдэх ЭХМТК, АШУҮИС-ийн НЭМС, "Даатгуулагч (иргэн)-ийг хөдөлмөрийн чадвар алдалтаас урьдчилан сэргийлэх, сэргээн засах тусламж, үйлчилгээний өнөөгийн байдал, тулгамдсан асуудал, шийдвэрлэх арга зам" сэдэвт эрдэм шинжилгээний хурал. Илтгэлүүдийн хураангуй. 2017 он, Хуудас 12-13.
2. Цэнд Б, Цэрэнбат М, Нарансүх Д. “Сонгинохайрхан дүүргийн хүн амын дундах хөдөлмөрийн чадвар алдалтыг судалсан дүн” Хөдөлмөрийн эрүүл мэнд сэдэвт эрдэм шинжилгээний тавдугаар хурал. Илтгэлүүдийн хураангуй. 2017 он, Хуудас 33-34.
3. Цэнд Б, Цэрэнбат М, Нарансүх Д. “Сонгинохайрхан дүүргийн хүн амын дундах хөдөлмөрийн чадвар алдалтыг судалсан дүн” Монгол улсын хүний гавьяат эмч, АШУ-ны доктор, профессор, Академич Д. Самбуупүрэв агсны мэндэлсний 85 жилийн ойд зориулсан эрдэм шинжилгээний хурал. Илтгэлүүдийн эмхэтгэл. 2017 он, Хуудас 70-73.

4. Цэнд Б, Цэрэнбат М, Нарансүх Д. “Гэмтэл согогийн шалтгаант хөдөлмөрийн чадвар алдалтыг судалсан дүн” НДЕГ-ийн дэргэдэх ЭХМТК, АШУҮИС-ийн НЭМС, "Хөдөлмөрийн чадвар алдалт тогтоох үйл явцын өнөөгийн байдал, тулгамдаж буй асуудал, шийдвэрлэх арга зам" сэдэвт эрдэм шинжилгээний бага хурал. Илтгэлүүдийн хураангуй. 2018 он, Хуудас 11-12.
5. Цэнд Б, Цэрэнбат М, Нарансүх Д. “Улаанбаатар хотын Сонгинохайрхан дүүргийн хүн амын дундах гэмтэл согогийн шалтгаант хөдөлмөрийн чадвар алдалтыг судалсан дүн” АШУҮИС, ЭМСА, "Эрдмийн чуулган-60" салбар хуралдаан "Судлаач 16" эрдэм шинжилгээний хурал. Илтгэлүүдийн хураангуй. 2018 он, Хуудас 118-120.

ГАРЧИГ

	Хуудасны дугаар
ТОВЧИЛСОН ҮГИЙН ЖАГСААЛТ	5
ЗУРГИЙН ЖАГСААЛТ	6
ХҮСНЭГТИЙН ЖАГСААЛТ	7
УДИРТГАЛ	
Судалгааны ажлын үндэслэл	8
Судалгааны ажлын зорилго	9
Судалгааны ажлын зорилт	9
Судалгааны ажлын шинэлэг тал	9
Судалгааны ажлын практик ач холбогдол	9
Судалгааны ажлын үр дүнг хэлэлцүүлсэн байдал	9
Судалгааны ажлыг хэвлэн нийтлүүлсэн байдал	10
НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ. ХЭВЛЭЛИЙН ТОЙМ	
1.1. Эмнэлэг хөдөлмөрийн магадлагааны тухай ойлголт	12
1.2. Хөдөлмөрийн чадвар алдалтын хувь тогтоох, хөдөлмөр зохицуулалт хийх тухай ойлголт	18
1.3. Тэтгэвэр, тэтгэмжийн тухай ойлголт	22
1.4. Хөдөлмөрийн чадвар алдалтын хувь, хугацаа тогтооход баримтлах ердийн өвчний жагсаалтын тухай	24
1.5. Олон улсын үйл ажиллагааны ангиллын талаар	25
ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ. СУДАЛГААНЫ ХЭРЭГЛЭГДЭХҮҮН БА АРГА ЗҮЙ	
2.1. Судалгааны загвар	27
2.2. Судалгааны хамрах хүрээ ба шалгуур	27
2.3. Судалгааны мэдээлэл цуглуулсан арга зүй	27
2.4. Судалгааны ажлын үр дүнгийн боловсруулалт	28
ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ. СУДАЛГААНЫ АЖЛЫН ҮР ДҮН	
3.1. Гэмтэл, согогийн өвчний шалтгаант хөдөлмөрийн чадвар алдалтын тархалт, нөлөөлж буй зарим хүчин зүйлийг судалсан дүн	30

3.2. Гэмтэл, согогийн өвчний шалтгаант хөдөлмөрийн чадвар алдалтын хувь, хугацаа тогтоолгосон тохиолдлуудыг судалсан дүн	39
--	----

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ. ХЭЛЦЭМЖ

4.1. Хөдөлмөрийн чадвар алдалтын талаар Монгол улсад хийгдэж байсан судалгаанууд	43
4.2. Монгол улсын хүн амын дундах хөдөлмөрийн чадвар алдалт ба осол гэмтэл	43
4.3. Хөдөлмөрийн чадвар алдалтын талаарх бусад улс орнуудын тоо баримт	45
4.4. Хөдөлмөрийн чадвар алдалтыг тогтоох талаар бусад орнуудын онцлог	48

ДҮГНЭЛТ	56
----------------	----

ЗӨВЛӨМЖ	57
----------------	----

НОМ ЗҮЙ	
----------------	--

Ном зүй

1. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрх, оролцоо, хөгжлийг дэмжих үндэсний хөтөлбөр. Монгол Улсын Засгийн газрын 2017 оны 11 дүгээр сарын 29-ний өдрийн "Үндэсний хөтөлбөр батлах тухай" 321 дүгээр тогтоолын хавсралт. Улаанбаатар2017.
2. Монгол улсын үндсэн хууль. 1992 оны 01 дүгээр сарын 13-ны өдөр. Улаанбаатар1992.
3. Нийгмийн даатгалын тухай хууль. 1994 оны 05 дугаар сарын 31-ний өдөр. Улаанбаатар1994.
4. Нийгмийн даатгалын тухай эрх зүйн актууд. Нийгмийн даатгалын ерөнхий газар. Улаанбаатар: "Бит пресс" хэвлэх үйлдвэр; 2013.
5. Нийгмийн даатгалын тухай хууль тогтоомжийн эмхэтгэл. Нийгмийн даатгалын ерөнхий газар. Улаанбаатар: "Виндзор" хэвлэх үйлдвэр; 2016.
6. Баасандорж Б. Эмнэлэг-хөдөлмөрийн магадлалын ажлын өнөөгийн байдал, цаашдын зорилт. Монголын анагаах ухаан. 1990;1(73).
7. Эмнэлэг хөдөлмөрийн магадлах комиссын дүрэм. Монгол Улсын Засгийн газрын 2015 оны 01 дүгээр сарын 12-ны өдрийн "Дүрэм шинэчлэн батлах тухай" 11 дүгээр тогтоолын хавсралт. Улаанбаатар2015.
8. Эмнэлэг хөдөлмөрийн магадлалтай холбоотой тушаал, шийдвэрийн эмхэтгэл. Нийгмийн даатгалын ерөнхий газар. Улаанбаатар: "Виндзор" хэвлэх үйлдвэр; 2015.
9. Нийгмийн даатгалын сангаас олгох тэтгэвэр, тэтгэмжийн тухай хууль. 1994 оны 06 дугаар сарын 07-ны өдөр. Улаанбаатар1994.
10. Нийгмийн даатгалын сангаас олгох үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалсан өвчний тэтгэвэр, тэтгэмж, төлбөрийн тухай хууль. 1994 оны 06 дугаар сарын 07-ны өдөр. Улаанбаатар1994.
11. Цэргийн албан хаагчийн тэтгэвэр, тэтгэмжийн тухай хууль. 1994 оны 6 дугаар сарын 13-ны өдөр. Улаанбаатар1994.
12. Эрүүл мэндийн тухай хууль. 2011 оны 05 дугаар сарын 05-ны өдөр. Улаанбаатар2011.
13. Хөдөлмөрийн тухай хууль. 1999 оны 05 дугаар сарын 14-ний өдөр. Улаанбаатар1999.
14. Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэний нийгмийн хамгааллын тухай хууль. 2005 оны 12 дугаар сарын 08-ний өдөр. Улаанбаатар2005.

15. Нийгмийн халамжийн тухай хууль. 2012 оны 01 дүгээр сарын 19-ний өдөр. Улаанбаатар2012.
16. Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль. 2008 оны 05 дугаар сарын 22-ны өдөр. Улаанбаатар2008.
17. Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хууль. 2006 оны 12 дугаар сарын 15-ны өдөр. Улаанбаатар2006.
18. Төсвийн тухай хууль. 2011 оны 12 сарын 23 өдөр Улаанбаатар 2011.
19. Эмнэлэг хөдөлмөрийн магадлалын магадлагч эмчийн дүрэм. Нийгмийн даатгалын ерөнхий газрын даргын 2015 оны 05 дугаар сарын 22-ны өдрийн "Дүрэм шинэчлэн батлах тухай" А/70 тоот тушаалын хавсралт.
20. Иргэн (даатгуулагч)-ийн хөдөлмөрийн чадвар алдалтын хувь тотоох, хөдөлмөр зохицуулалт хийх заавар. Хүн амын амын хөгжил, нийгмийн хамгааллын сайд, Эрүүл мэнд, спортын сайдын 2015 оны 06 дугаар сарын 17-ны өдрийн "Заавар шинэчлэн батлах тухай" А/85, А/241 тоот хамтарсан тушаалын хавсралт
21. Эмнэлгийн байгууллагуудын эмнэлэг хяналтын комиссын дүрэм. Эрүүл мэнд, нийгмийн хамгааллын сайдын 1999 оны 10 дугаар сарын 04-ний өдрийн "Журам, дүрэм, маягтын загвар бэлтгэх тухай" А/243 тоот тушаалын хоёрдугаар хавсралт.
22. Эрүүл мэндийн сайд, Нийгмийн хамгаалал, хөдөлмөрийн сайдын 2008 оны 12 дугаар сарын 17-ны өдрийн "Хөдөлмөрийн чадвар алдалтын хувь, хугацаа тотоох жагсаалтыг шинэчлэн батлах тухай" А/274, А/135 тоот хамтарсан тушаалын нэгдүгээр хавсралт.
23. Organization WH. International statistical classification of diseases and related health problems. Vol 1: World Health Organization; 2004.
24. Эрүүл мэнд, спортын сайд, Хүн амын амын хөгжил, нийгмийн хамгааллын сайдын 2016 оны 06 дугаар сарын 30-ны өдрийн "Даатгуулагч (иргэн)-ийн хөдөлмөрийн чадвар алдалтыг тогтооход баримтлах өвчний жагсаалт, хөдөлмөрийн чадвар алдалтын хувь, хугацааг шинэчлэн батлах тухай" А/252, А/74 тоот хамтарсан тушаалын нэгдүгээр хавсралт.
25. Эрүүл мэндийн сайд, Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын сайдын 2017 оны 01 дүгээр сарын 26-ны өдрийн "Даатгуулагч (иргэн)-ийн хөдөлмөрийн чадвар алдалтыг тогтооход баримтлах өвчний жагсаалт, хөдөлмөрийн чадвар алдалтын хувь хэмжээ, хугацааг шинэчлэн батлах тухай" А/39, А/12 тоот хамтарсан тушаалын нэгдүгээр хавсралт.

26. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хууль. 2016 оны 02 дугаар сарын 05-ны өдөр. Улаанбаатар2016.
27. WHO | Disabilities - World Health Organization.
<http://www.who.int/topics/disabilities/en/>.
28. ICF- Олон Улсын Үйл Ажиллагааны Ангилал.
<http://paininmongolia.blogspot.com/2012/04/icf.html>.
29. International Classification of Functioning, Disability and Health (ICF) - World Health Organization. <http://www.who.int/classifications/icf/en/>.
30. Намуунтөгс Э. Хөдөлмөрийн чадвар алдалтын учир шалтгаан ба эдийн засгийн алдагдлын тооцоо. Бакалаврын зэрэг горилсон нэг сэдэвт бүтээл. Улаанбаатар, Эрүүл мэндийн шинжлэх ухааны их сургууль; 2012.
31. Мөнх-Учрал Д. Тулгуур эрхтний хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээнд тэгш хамрагдах боломж. НЭМ-ийн магистрын зэрэг горилсон нэг сэдэвт бүтээл Улаанбаатар, ЭМШУИС; 2012.
32. Нийгмийн даатгалын ерөнхий газрын дэргэдэх Эмнэлэг хөдөлмөрийн магадлах төв комиссын 2016 оны жилийн эцсийн тоон тайлан. Улаанбаатар2016.
33. Organization WH. Injuries and violence: the facts 2014. 2014.
34. Эрүүл мэндийн үзүүлэлт 2016. Эрүүл мэндийн хөгжлийн төв. Улаанбаатар2016.
35. World report on disability. 2016;
http://www.who.int/disabilities/world_report/2011/report/en/.
36. United Nations. Economic and Social Commission for Asia and the Pacific. Social Development Division. Disability at a glance. 2015:volumes.
37. "Communique on Major Statistics of the Second China National Sample Survey on Disability". China Disabled Persons' Federation. Archived from the original on 13 October 2015. Retrieved 12 October 2015.
38. Facts on People with Disabilities in China.
http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---asia/---ro-bangkok/---ilo-beijing/documents/publication/wcms_142315.pdf.
39. Kim WH, Park YG, Shin H-I, Im SH. The world report on disability and recent developments in South Korea. American journal of physical medicine & rehabilitation. 2014;93(1):S58-S62.
40. Статистика инвалидности в России.
http://specialbank.ru/2016/10/18/stats_russia.

41. Федеральный закон "О социальной защите инвалидов в Российской Федерации" от 24.11.1995 N 181-ФЗ (последняя редакция).
42. Инвалидность. <https://ru.wikipedia.org/wiki/Инвалидность>.
43. Behinderte Menschen in Deutschland.
https://www.destatis.de/DE/PresseService/Presse/Pressemitteilungen/2016/10/PD16_381_227.html.
44. Statistik der schwerbehinderten Menschen - Kurzbericht - 2015.
45. <https://www.dol.gov/odep/faqs/general.htm#1>.
46. 2015 Disability Status Report - United States. United States 2015.
47. 2016 Disability Status Report - United States. United States 2016:
<http://www.disabilitystatistics.org>.
48. Escorpizo R, Stucki G. Disability evaluation, social security, and the international classification of functioning, disability and health: the time is now. *Journal of occupational and environmental medicine*. 2013;55(6):644-651.
49. Chiu W-T, Yen C-F, Teng S-W, et al. Implementing disability evaluation and welfare services based on the framework of the international classification of functioning, disability and health: Experiences in Taiwan. *BMC health services research*. 2013;13(1):416.
50. Okawa Y, Ueda S. Implementation of the International Classification of Functioning, Disability and Health in national legislation and policy in Japan. *International Journal of Rehabilitation Research*. 2008;31(1):73-77.
51. Battaglia M, Russo E, Bolla A, et al. International Classification of Functioning, Disability and Health in a cohort of children with cognitive, motor, and complex disabilities. *Developmental medicine and child neurology*. 2004;46(2):98-106.
52. Reed GM, Lux JB, Bufka LF, et al. Operationalizing the international classification of functioning, disability and health in clinical settings. *Rehabilitation Psychology*. 2005;50(2):122.